

ÇALIŞAN VE SEKTÖRLERE GÖRE İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI İSTATİSTİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ferhat ÖZDEMİR^{1,*}, Hasan SERİN¹

¹Sütçü İmam Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, 46050, Kahramanmaraş,

*Sorumlu yazar: ferhatozd@hotmail.com

Ferhat ÖZDEMİR: <https://orcid.org/0000-0002-2282-1884>

Hasan SERİN: <https://orcid.org/0000-0003-4359-0074>

Please cite this article as: Özdemir, F. & Serin, H. (2022). Çalışan ve sektörler göre iş kazası ve meslek hastalığı üzerine bir araştırma. *Turkish Journal of Forest Science*, 6(1), 275-285.

ESER BİLGİSİ / ARTICLE INFO

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş 11 Mart 2022 / Received 11 March 2022

Düzeltilmelerin gelişi 18 Nisan 2022 / Received in revised form 18 April 2022

Kabul 26 Nisan 2022 / Accepted 26 April 2022

Yayımlanma 30 Nisan 2022 / Published online 30 April 2022

ÖZET: Çalışan insanların iş yerlerinde sağlığını bozan iki temel neden vardır. Bunlardan bir tanesi iş kazası diğeri ise meslek hastalığıdır. İşyerlerinde çalışma esnasında çeşitli sebeplerden dolayı iş kazasına uğramak ya da insan sağlığına zararlı maddelere maruz kalmaktan dolayı meslek hastalığına yakalanmak mümkün olabilmektedir. Alınan önlemlerle iş kazasının önemli ölçüde azaltıldığı, meslek hastalığının ise tamamen önlenmediği bilinmektedir. Bu çalışmada iş yerlerinde çalışan insanların maruz kaldıkları iş kazası ve meslek hastalığı ile ilgili istatistiksel verilerin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada iş kazası ve meslek hastalığının sektör karşılaştırılması ve yıllara göre dağılımı, iş kazalarında yaranan yerine göre dağılımı ve iş kazalarının iş saatlerine göre dağılımı araştırılmıştır. Çalışmadaki veriler 2000-2018 yıllarını kapsamaktadır. Elde edilen verilere göre iş kazalarının en fazla ölümlü neticelendiği sektörün inşaat sektörü olduğu belirlenmiştir. Genel olarak iş kazası sayısının 2019 yılına kadar artan bir eğilim gösterdiği ancak bu sayının 2019 yılında %2 ve ölümlü iş kazasının ise %6 oranında azaldığı tespit edilmiştir. Yaralanma ile neticelenen kazalarda ise çalışanların en fazla el, kol ve yüz kısımlarından zarar gördüğü, iş kazalarının öğle yemeği öncesi çalışma saatlerinde ve özellikle ilk iş saatinde daha fazla olduğu belirlenmiştir. Çalışma toplam süreye göre ise iş kazası sayısı en fazla 1ay ile 1 yıl arasında çalışan grupta tespit edilmiştir. 1-49 arasında çalışan işçisi olan işletmelerde diğer gruplara göre daha fazla iş kazası olmaktadır

Anahtar kelimeler: İstatistik, iş kazası, meslek hastalığı, Türkiye

A RESEARCH ON OCCUPATIONAL ILLNESS AND OCCUPATIONAL DISEASE STATISTICS BY EMPLOYEE AND SECTOR

ABSTRACT: There are two main reasons that impair the health of working people at work. One of them is occupational accident and the other is occupational disease. It is possible to suffer an occupational disease due to various reasons during working in the workplace or to be

exposed to substances harmful to human health. It is known that with the measures taken, occupational accidents are significantly reduced and occupational diseases are completely prevented. In this study, it is aimed to reveal statistical data about occupational accidents and occupational diseases that people working at workplaces are exposed to. In the research, the sectoral comparison of occupational accidents and diseases and their distribution by years, the distribution of injuries according to the location of occupational accidents and the distribution of occupational accidents according to work hours were investigated. The data in the study covers the years 2000-2018. According to the data obtained, it has been determined that the sector in which occupational accidents result in the highest number of deaths is the construction sector. In general, it was determined that the number of work accidents showed an increasing trend until 2019, but this number decreased by 2% and fatal work accidents by 6% in 2019. In the accidents resulting in injury, it has been determined that the hands, arms and face parts of the employees are damaged the most, and the occupational accidents are more common in the working hours before lunch and especially in the first working hour. According to the total duration of the study, the number of occupational accidents was determined in the group working between 1 month and 1 year at most. There are more occupational accidents in enterprises with 1-49 workers compared to other groups.

Keywords: Statistics, occupational accident, occupational disease, Turkey

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından yapılan sağlık tanımında insanların fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali içerisinde olması gerektiği belirtilmiştir. Çalışan insanların farklı sebeplerden kaynaklı olmak üzere iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle tam iyilik halinden uzaklaşmalar görülebilir. İş hayatında en fazla fiziksel yönden zarar görülmektedir. Bu zarara sebep olan faktörler ise iş kazası ve meslek hastalıklarıdır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) iş kazasını “Belirli bir zarara ya da yaralanmaya neden olan beklenmeyen ve önceden planlanmamış bir olaydır” diye tanımlamaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ise meslek hastalığını “sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütülme şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi arıza halleridir” diye ifade etmektedir. İnsan hakları bildirgesinde bildiği gibi insanların en temel hakları yaşamak, özgürlük, adil ve uygun çalışma şartlarının sağlanması olarak belirtilmiştir. Uygun çalışma şartlarının sağlanmasına rağmen kaza olmasının engellenmesi mümkün olmayabilmektedir. Yapılan bilimsel çalışmalar ve yasal düzenlemelere rağmen milyonun üzerinde insan meslek hastalıklarına yakalanmakta, iş kazası yaşamakta ve hatta yüz binlerce insan hayatını kaybetmektedir. İş kazalarında ölüm, uzuv kaybı, sürekli maluliyetle neticelenen kazalar olmaktadır. Bu oranın azaltılması amacı ile 2012 yılında İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) konusunda ülkemizde önemli ölçüde kanun ve yönetmelikler güncellenmiştir. 2012 yılında 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu 4857 sayılı İş Kanununun (2003 yılında çıkarılmıştır) güncellenmesi ile oluşturulmuştur. Bu güncellemeler ile iş kazası ve meslek hastalığının azaltılması amaçlanmıştır (SGK, 2019; TÜİK 2019, İrmak ve ark., 2021). Hem çalışan insanların hayatı hem de ülke ekonomisi açısından önemli bir adım atılmıştır. Çünkü iş kazası ve meslek hastalığı ülke ekonomisine ciddi miktarda yük vermekte ve Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) içerisinde önemli bir miktarı oluşturmaktadır (ÇSGB, 2012)

İş kazası sebeplerinden birisi kullanılan makine, araç ve gereçlerdir. Teknolojik ilerlemelerde insan sağlığını korumaya yönelik fayda sağlamıştır. Son yıllarda makinelerin üretiminde insan

sağlığını koruyucu sistemlerin öne çıktığını görebiliyoruz. İş kazasının iş yerine getirdiği ağır yükten kurtulmak amacı ile işverenler, çalışanı koruyucu özellikteki makine cihazları tercih etmektedirler. Ayrıca çalışma hayatında çalışanların sendika kurma haklarını kullanmaları ve sendika sayesinde iş kazası ve meslek hastalığı ile ilgili hak arama taleplerindeki cesaretlenmeleri kaza sayısının azalmasına olumlu etki etmiştir. Meslek hastalığı ile ilgili olarak da iş yerlerinde birçok korunma yöntemi uygulanması yapılmaktadır. İşe giriş muayenesi, periyodik tıbbi denetimler, eğitim ve uyarma eğitimleri, maruziyet süresini kısaltmak için kısa aralıklarla çalışma gibi önlemler alınmaktadır. Ayrıca iş yerlerinde hem çalışan ile ilgili hem de ortam ile ilgili tedbir ve önlemler alınmaktadır. Özellikle çalışanların kişisel koruyucu donanımları (KKD) kullanmaları zorunluluğu ve çalışma ortamı ölçüm analizleri önemli adımlar olmuştur. Bu çalışmada iş kazası ve meslek hastalıkları konusunda ülkemiz ve dünyadaki istatistik verilerin ortaya konulması ve buna yönelik alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışma hayatında meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı ile ilgili 2000-2019 yılları arasında bağlı olarak elde edilen verilere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve bazı kamu kurum ve kuruluşlarının açıkladığı veriler materyal olarak değerlendirilmiştir (SGK, 2018-2019; TÜİK, 2019). Elde edilen veriler Microsoft Excel ortamında tablo ve grafik haline getirilerek değerlendirmeler yapılmış, veriler rakamsal veya yüzde değer (%) olarak sunulmuştur.

BULGULAR

İş kazası, 5510 sayılı Kanunda belirtilen hallerin herhangi birinde oluşan çalışma hayatındaki sigortalı kişiyi bedenen veya ruhen engelli hale getiren olaydır (URL-1). Tablo 1’de 4-1/a, 4-1/b ve 4-1/c kapsamı içerisinde yer alan sigortalı çalışan sayısı verilmiştir. Bu sayı 2019 yılı itibarı ile 22 milyon 964 kişidir.

Tablo 1. 2016-2019 Yıllarında Aktif Olarak Sigortalı Çalışan Sayıları (SGK 2019 istatistik verileri)

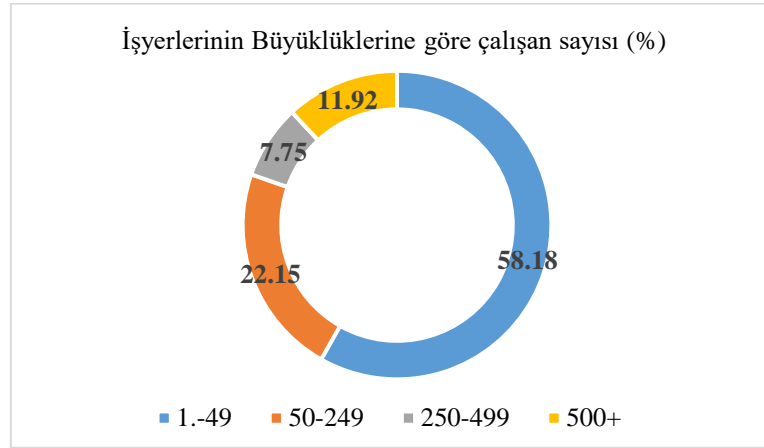
Yıl	2016	2017	2018	2019
Aktif sigortalı	21.131.838	22.280.463	22.072.840	22.000.964
1- Zorunlu	19.099.026	20.241.389	20.093.780	20.172.891
Zorunlu 4/a, 4/b (Tarım hariç), 4/c	18.367.294	19.511.173	19.374.552	19.542.660
Tarım zorunlu (4/b)	717.876	705.592	696.175	600.787
Muhtar	13.856	24.624	23.053	29.444
2- Çıracak	1.170.080	368.373	341.659	319.017
3- Yurtdışı topluluk	24.710	21.592	22.899	21.002
4- Tarım (4/a)-	36.125	50.602	45.384	41.108
5- Diğer sigortalı	442.552	462.452	407.996	364.434
6- Stajyer ve kursiyer	359.345	1.136.055	1.161.122	1.082.512

Tablo 2’ de ise çalışan insan sayısına göre iş yeri sayısının adeti ve çalışan sayısının sınıflandırılması 5510 sayılı kanun 4-1/a ile ifade edilen kapsama göre belirtilmiştir.

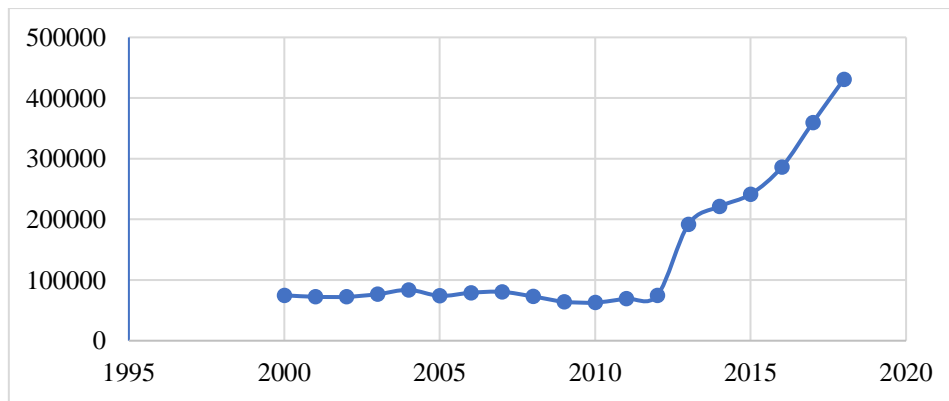
Tablo 2. İşyerlerinin Büyüklüklerine Göre İşyeri ve Çalışan Sayıları (SGK, 2017-2018 istatistik verileri)

Çalışan sayıları	2017		2018	
	İşyeri sayıları	Çalışan sayıları	İşyeri sayıları	Çalışan sayıları
1-49	1 837.711	8.572.666	1.843.154	8.288.908
50-249	32.263	3.205.434	31.753	3.152.394
250-499	3.159	1.095.075	3.212	1.102.187
500+	1.549	1.604.462	1.652	1.696.681

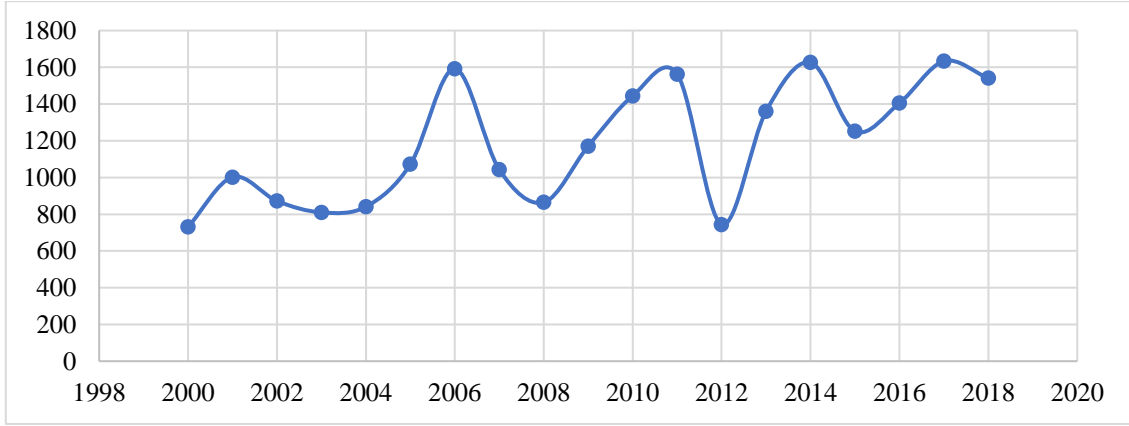
İşyerlerinin büyüklüklerine göre işyeri ve çalışan sayılarının yüzde olarak karşılaştırılması Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. İş Yerlerinin Büyüklüklerine Göre Sigortalı Çalışan Sayısı (SGK, 2018 yılı istatistiği)

İşyeri büyüklüğüne göre sigortalı çalışan sayısı incelendiğinde, bu sayının en fazla 1-49 arası çalışanı olan işletmelerde olduğu görülmekte birlikte diğer işyerleri arasında da toplamın %58,18’ni kapsamaktadır. Ülkemizde KOBİ’ler sanayi üretiminin %99’nu gerçekleştirmektedir. Küçük ölçekli işletmeler çalışanların İSG açısından dezavantajlı olmasına neden olmaktadır. Çünkü bu işletmeler semt, mahalle, sokak ve apartman aralarında oldukları için çalışanların kayıt dışı olarak çalışmasına imkân vermesi ve bu durumunda iş sağlığı ve güvenliği açısından kontrol ve denetim anlamında büyük sorun teşkil ettiği bilinmektedir. Küçük işletmeler bütçelerinin kısıtlı olması sebebiyle iş sağlığı ve güvenliği açısından çalışanlarını koruyacak tedbiri almakta problem yaşamaktadırlar (Yılmaz, 2009).

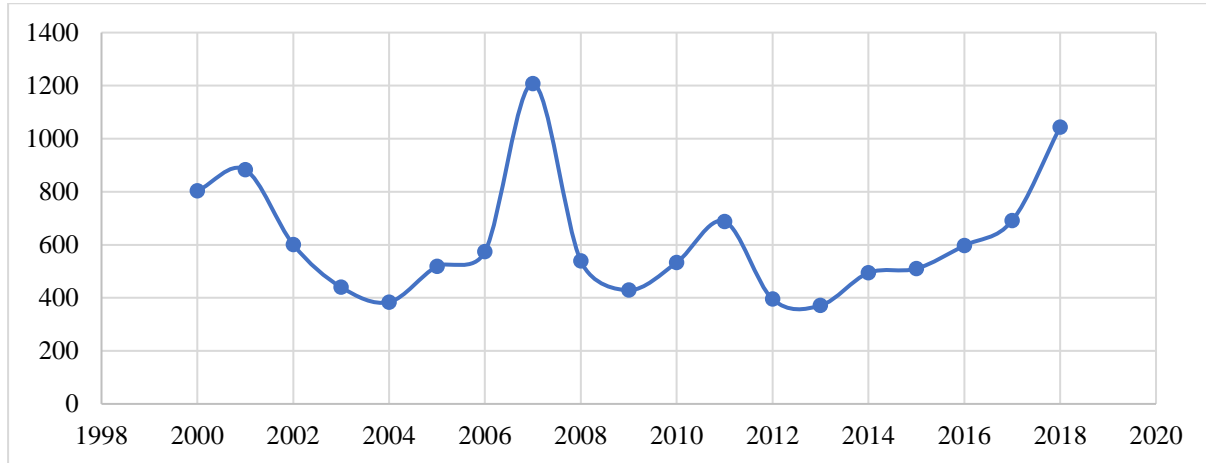
Şekil 2. Yıllara Göre İş Kazası Sayıları (SGK, 2018 yılı istatistiği)

Şekil 2' de 2000-2018 yılları arasında iş kazası sayıları verilmiştir. 2000-2012 yılları arasında iş kazası sayısının yaklaşık olarak aynı seviyelerde olduğu ancak 2012 yılından sonra iş kazası sayılarının artan bir eğilim gösterdiği belirlenmiştir. Bu sayının bir miktar daha fazla olduğu da düşünülebilir. Çünkü bireysel olarak çalışanların, yılın belirli aylarında kısmi süreli çalışanların, özellikle son yıllarda kayıt dışı çalışan göçmenlerin bu elde edilen verilerin içerisinde olmama ihtimali yüksek görülmektedir. Yıllara göre iş kazası sonucu ölüm oranları Şekil 3' te verilmiştir.

Şekil 3. Yıllara Göre İş Kazası Sonucu Ölen Kişi Sayısı (SGK, 2018 yılı istatistiği)

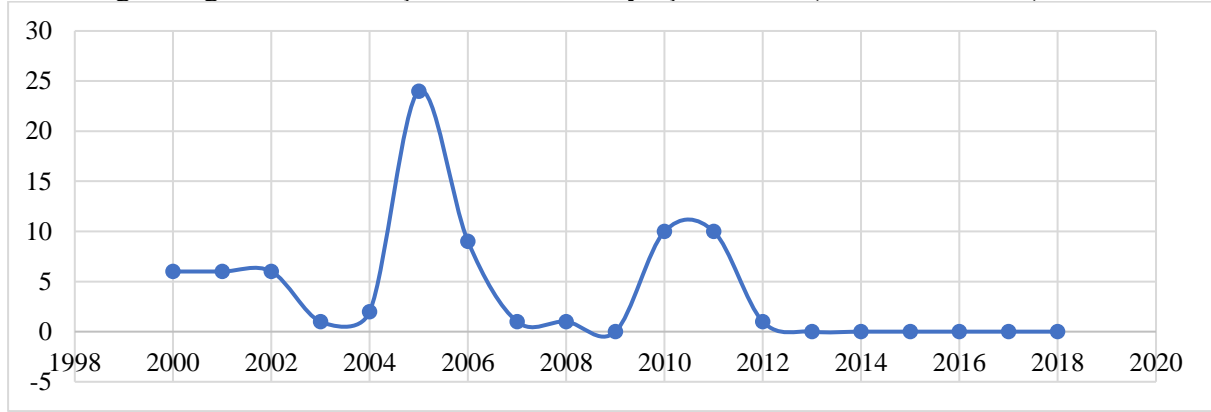
2000-2018 yılları arasında meydana gelen iş kazası sonucu ölüm oranları 731 kişi ile en düşük 2000 yılında gerçekleşirken en fazla ölüm oranı sayısı ise 2017 yılında 1633 kişidir. 2012 ve 2014 yılları arasında ölüm oranları devamlı olarak artmış 2015 yılında bu oran biraz azalmasına karşılık sonraki yıllarda tekrar bir yükselme eğilimi göstermiştir. 2018 yılında ise 2017 yılına kıyasla %5,6 oranında azalma olduğu belirlenmiştir (URL-2, 2022; URL-1, 2021). Akyüz ve arkadaşları (2019) ülkemizde genel, imalat sanayi ve orman ürünleri sanayinde iş kazası ve ölüm oranlarında artış olduğunu söylemiştir. Meslek hastalık oranları Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. Meslek Hastalık Oranları (SGK, 2018 yılı istatistiği)

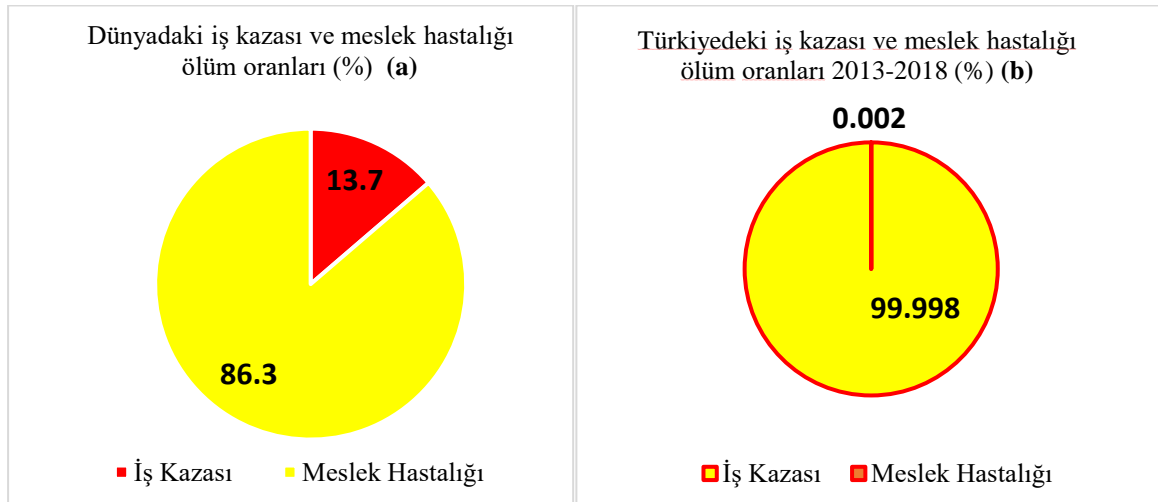
2017 yılında 691, 2018 yılında ise 1044 kişinin meslek hastalığına yakalandığı belirlenmiştir. Özellikle 2018 yılı incelendiğinde solunum sistemi, kas iskelet sistemi, kulak ve sinir sistemi, deri, enfeksiyon-parazit ve bir kısmı da belirlenemeyen bir hastalık olarak kayıtlara geçmiştir.

Meslek hastalığının en önemli dezavantajı ilk başladığı anda tespitinin zor olması ve normal hastalık gibi değerlendirilerek çok sonradan ortaya çıkmasıdır (Karadeniz, 2011).

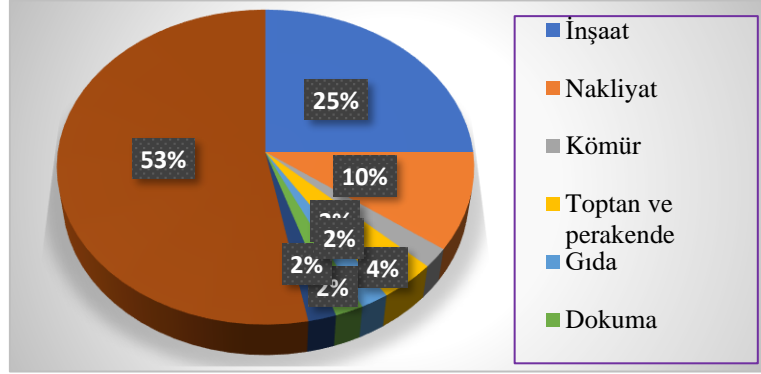
Şekil 5. Meslek Hastalıkları Sonucu Ölüm Oranları (SGK, 2018 yılı istatistiği)

Şekil 5’de meslek hastalıkları ile ilgili kayıtlarda yer alan ölüm oranı verileri görülmektedir. 2000-2002 yıllarında 6’şar çalışanın meslek hastalığı kaynaklı olarak öldüğü belirlenirken 2012-2018 yılları arasında SGK kayıtlarında meslek hastalığı kaynaklı ölüm vakasının olmadığı görülmektedir. Ancak ölüm sebebinin meslek hastalığı olduğunun belirlenmesi ile önemli bir eksikliğin ortaya çıktığı belirlenmektedir. Bu konuda ilgili kurumların güncel çalışmaları bulunmakta ve bu sorunun çözülmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Ülkemizde meslek hastalığı ile ölümlerin bazı sebeplerden dolayı ispatlanması zorluğu nedeniyle düşük olmasına karşılık dünyada meslek hastalığından ölüm oranları miktarı Şekil 6a’ da verilmiştir. Meslek hastalığı ölüm oranlarının ülkemiz (Şekil 6b) ile dünyadaki durumu karşılaştırıldığında ülkemizde iş kazasının çok yüksek (%99,98), meslek hastalığının çok düşük (%0,002) olduğu belirlenmiştir. Dünyadaki veriler ülkemiz ile kıyaslandığında ise iş kazası sayısı oldukça düşük (%13,70), meslek hastalığı ise oldukça fazla olarak görülmektedir (%86,30). İş kazaları sayısında da nüfusu bizden fazla olmasına rağmen dünyada birçok ülkede ölüm oranı bize göre daha düşüktür (Ceyhan, 2011). Diğer bir çalışmada ise, genel çalışan sayısı bakımından ülkemizde çalışan sayısından yaklaşık olarak 8 kat, imalat sanayi kapsamındaki çalışan sayısından 7 kat ve orman ürünleri sanayi alanında çalışan sayısından 6 kat fazla çalışan istihdam eden Avrupa Birliği ülkeleri iş kazası ve ölüm rakamlarını azaltma eğilimi içinde olduğu tespit edilmiştir (Akyüz ve ark., 2019).

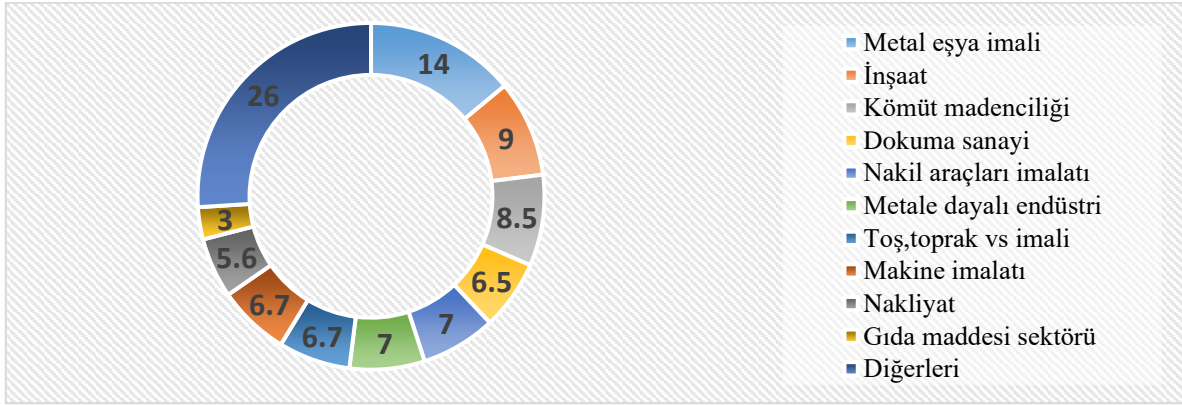
Şekil 6. İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sonucu Ölüm Oranı (%), Dünya (a) ve Türkiye (b)

İş kazası sonucu ölümlerin sektörlere göre dağılımı Şekil 7' de verilmiştir.

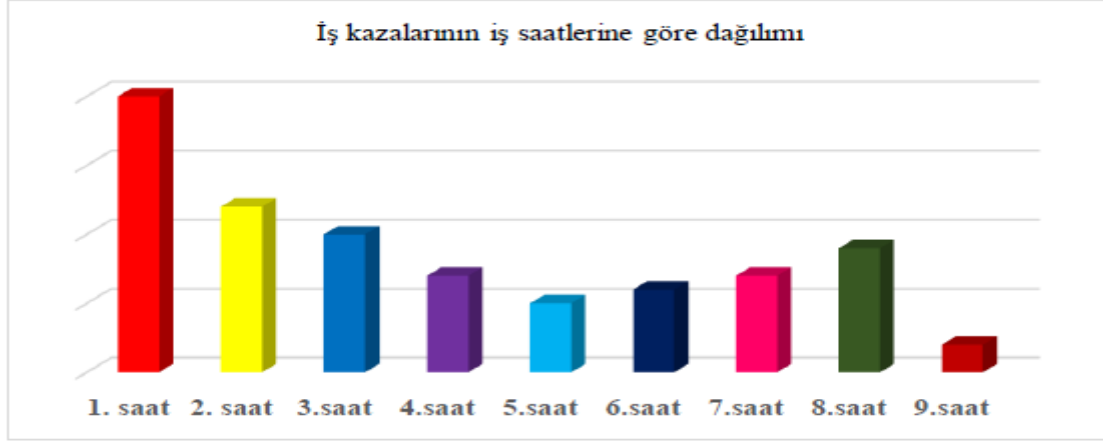
Şekil 7. İş Kazası Sonucu Ölümlerin Sektörlere Göre Dağılımı

Sektörlere göre iş kazası sonucu ölüm oranlarının dağılımı incelendiğinde inşaat sektörünün diğer sektörler göre en fazla ölüm oranına sahip olan sektör olduğu belirlenmiştir. Bu sektörde iş kazası sonucu ölüm oranı %25'tir (Şekil 6). Ölümlü iş kazasının en fazla olduğu diğer sektörler ise sırasıyla nakliyat (%10), toptan ve perakende (%4) olurken bunları kömür, gıda, dokuma, makine imalatı vd. sektörler takip etmektedir. İş kazalarının sektörlere göre dağılım oranları Şekil 8'de verilmiştir.

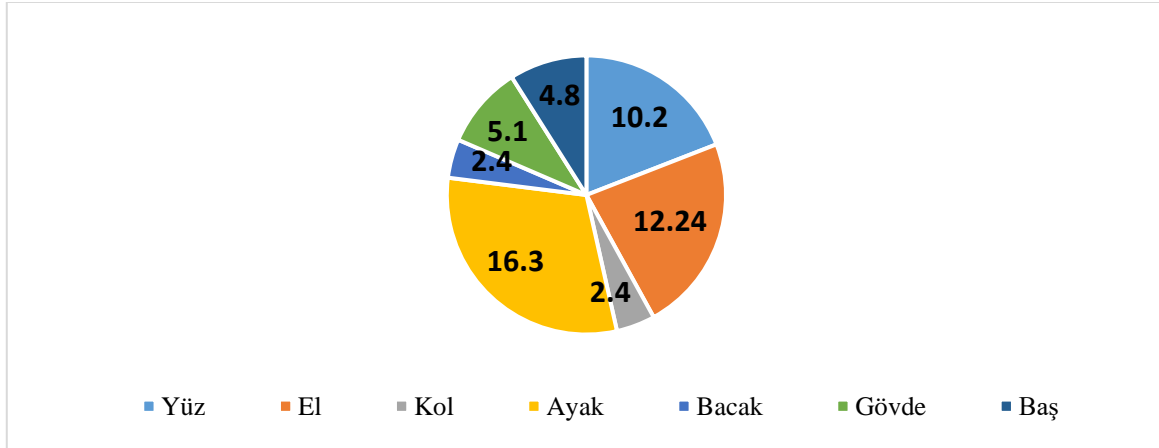
Şekil 8. İş Kazalarının Sektörlere Göre Dağılımı

Sektörlere göre iş kazası sayısı oranının dağılımı incelendiğinde en fazla iş kazasının sırasıyla metal eşya üretimi (%14), inşaat (%9), kömür madenciliği (%8,5) ve dokuma sanayinde (%6,5) olduğu görülmektedir. Bunları ise diğer imalat ve nakliyat sektörleri takip etmektedir. Ancak düşüğe olsa bazı sektörlerde özellikle kendi adına çalışanlar ile geçici olarak çalışılan iş sektörlerinde belirli oranlarda kazalar meydana gelmektedir (Bakırcı, 2008). İş kazalarının iş saatlerine göre dağılım grafiği Şekil 9'da verilmiştir.

Şekil 9. İş Kazalarının İş Saatlerine Göre Dağılımı

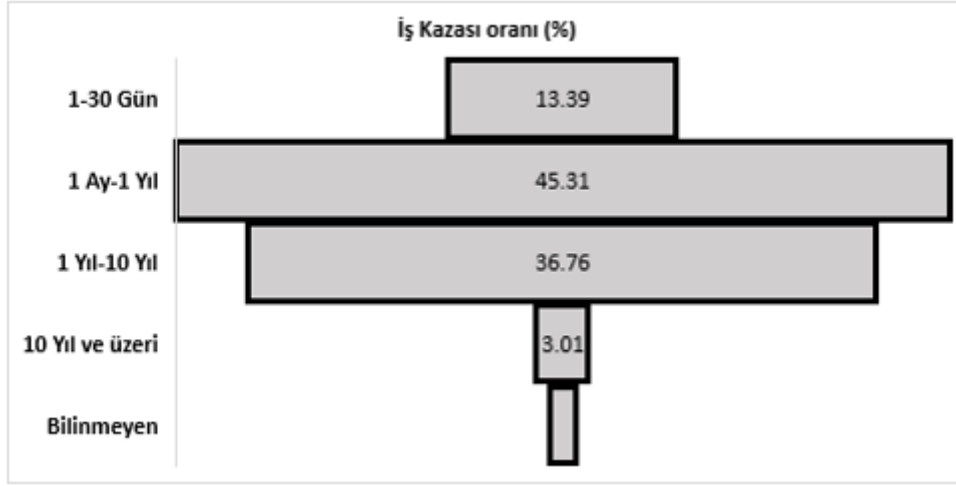
İş kazalarının vuku bulduğu saatler araştırıldığında ilk çalışma saatinin en fazla orana sahip olduğu görülmektedir (Şekil 9). İlk çalışma saatinden sonra öğle arasına kadar bu oranın belirli oranlarda azaldığı öğle arası dinlenme ve yemek arasından sonra ise mesai bitimine kadar sabah saatlerine kıyasla daha düşük oranda olmak üzere bir miktar arttığı bulunmuştur. İlk saatlerde kaza oranının fazla olmasının nedeni olarak çalışan insanların işe uykusuz, kahvaltı yapmadan aç karnına gelmelerine bağlı olarak kan şekerinin düşmesi, iyi dinlenememek vb. neden olarak gösterilebilir. Buna bağlı olarak da çalışan kişi dikkatsizlik, motivasyon eksikliği gibi etkenler nedeniyle yaptığı işte tehlikeli hareket yapmakta ve kazanın artmasına imkân verdiği düşünülmektedir. İş kazasında çalışanlar açısından en fazla yaralanmanın olduğu organları Şekil 10'da verilmiştir.

Şekil 10. Organların Yaralanma Oranı (%)

Çalışan insanların kaza esnasında en fazla yaralandığı organları ayak (%16,3), el (%12,2) ve yüz bölgesi (%10,2) olmaktadır. En fazla kullanılan bu hareketli bölgelerimiz ve yüz bölgemiz iyi korunmalıdır. Bacak, gövde ve baş bölgesinde belirli oranlarda kaza sebebiyle yaralanan bölgelerdir. Çalışan insanlar için kişisel donanımlar kullanılarak koruma özelliğinin artırılması sağlanarak kaza oranlarının azaltılması gerekmektedir. Kaza oranların azaltılması için iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimlerinin verilmesi de oldukça önemlidir. Bir çalışmada iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alan çalışanlarda algı ve bilinç düzeyinin yüksekliği olduğu belirlenmiştir (Akyüz ve ark., 2018). İş kazalarının çalışma sürelerine göre dağılımı Şekil 11'de verilmiştir.

Şekil 11. İş Kazalarının Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı- 2018 (%)

Özellikle iş kazalarının meydana gelmesindeki en önemli etkenlerden bir tanesi de çalışma süreleridir. Şekil 10'daki 2018 yılına ait veriler incelendiğinde en fazla iş kazası yapan çalışma süresi grubunun 1-12 ay arasında çalışanlar olduğu belirlenmiştir. 1-30 gün arası çalışanlar işe yeni başladığı için daha dikkatli ve ortamı tanıma aşamasında olmasından dolayı risk almamaktadır. Buna rağmen iş kazası oranı bu grup için %13,39 dur. En fazla iş kazası yapan diğer grup ise 1-10 yıl arası çalışanlardır (%36,76). En az iş kazasına maruz kalan grup ise 10 ve üzeri yıl süre ile çalışanlar olarak tespit edilmiştir.

SONUÇ

İstatistiksel olarak elde edilen bulgulara göre:

- Sigortalı çalışan sayısı her yıl artmakta ve kayıt dışı çalışma ÇSGB tarafından çıkarılan kanun ve yönetmeliklerle engellenmeye çalışılmaktadır
- Çalışan insan sayısına göre çalışan sayısı en fazla olan işletme büyüklüğü 1-49 arasında işçinin çalıştığı işyerleridir.
- 2012 yılından günümüze kadar olan dönemde iş kazası sayısında bir artış olduğu belirlenmiştir.
- İş kazası sonucu ölüm oranı değişkenlik göstermektedir. Ölüm sayısı yıllara göre en az 800 ile en fazla 1700 ölüm arasında değişmektedir.
- 2012 yılından sonra ölümlerle neticelenen meslek hastalığı sayısı azalmış ancak dünyadaki verilere göre meslek hastalığının belirlenmesinde bir eksikliğin olduğu düşünülmektedir.
- İnşaat sektörü iş kazası sonucu ölümlerin en fazla olduğu sektör olup diğer sektörlerle kıyasla ilk sırada yer almaktadır.
- Metal üretim sektörü iş kazası en fazla olan sektörler arasında ilk sırada bulunmaktadır
- Çalışma saatlerine göre dağılım incelendiğinde iş kazalarının gerçekleşmesi açısından ilk iş saati en fazla orana sahiptir.
- İş kazalarında çalışanların eli en fazla yaralanan organ olarak belirlenmiştir.

- Çalışma sürelerine göre iş kazası yapma eğilimi yüksek grup olarak 1 ay ile 1 yıl arasında çalışan kişilerin olduğu tespit edilmiştir.

İnsan hakları bildirgesinde sağlıklı bir iş ortamında çalışmak insanın en temel haklarından bir tanesi olarak belirtilmiştir. İş kazaları %98, meslek hastalıkları ise %100 oranında önlenbilir. Meslek hastalığı miktarının belirlenmesinde verilere ulaşmak zor olmaktadır. Ülkemizde iş kazalarının 2021 yılından itibaren arttığı ancak meslek hastalıkları ile ilgili kayıt sistemindeki eksikliğin olduğu belirlenmiştir. Nüfusun artmasına bağlı olarak çalışan insan sayısı her geçen gün artacaktır. Bu nedenle insanların uygun çalışma ortamlarının sağlanması için en başta ÇSGB olmak üzere Üniversite, Sağlık Bakanlığı, sendikaların içerisinde olduğu bir oluşumun kurulması gerekmektedir (TMMOB, 2020). Çalışanların, çalışma sürelerinin de iş kazası ve meslek hastalığında etkili olduğu belirlenmiştir. Çalışanı korumaya yönelik teknolojik makine ve cihazların kullanımının teşvik edilmesi, ortam ölçümlerinin belirli aralıklarla yapılması, çalışanların eğitimi ve kişisel koruyucuların kullanılması ile bu oranlar azalacaktır. Ayrıca denetim ve idari ceza yaptırımları ile iş kazası ve meslek hastalıklarının azalacağı düşünülmektedir.

YAZAR KATKILARI

Ferhat Özdemir: Çalışmanın tasarlanması, veri toplanması, veri analizi, veri yorumlanması, makale yazımı, Hasan Serin: Veri analizi, sonuçların yorumlanması, makale yazımı.

TEŞEKKÜR

Bu makale ISARC 3.Uluslararası Göbeklitepe Bilimsel Çalışmalar Sempozyumunda (17-18 Aralık Göbeklitepe /Şanlıurfa) sunulan “Türkiye’de İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları İstatistiklerinin Araştırılması” başlıklı sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, K.C., Yıldırım, İ., Akyüz, İ., Ersen, N., (2019). Orman Ürünleri Sanayi Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliğine Yönelik Çalışan Algısının İncelenmesi, *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, cilt: 19, sayı: 2, ss. 154-166.
- Akyüz, K.C., Yıldırım, İ., Ersen, N., Akyüz, İ., (2019). Orman Ürünleri Sanayi Sektöründe İş Kazası ve Ölümlü İş Kazalarının Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkeleri Düzeyinde İncelenmesi, *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, cilt: 20, sayı: 2, ss. 193-207.
- Bakırcı, N., (2008). Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri ve Türkiye'deki Durum, *İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*, Yıl:8, sayı:40, ss.10-12.
- Ceyhan, H., (2011). Türkiye’deki İş Kazalarının Genel Görünümü ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması, *International Journal of Engineering Research and Development*, Vol.3, No.2, 18-24.
- ÇSGB, (2012). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Ankara.

- Irmak, S., Peker, H., Ersen, N., Akyüz, İ., (2021). Artvin'deki Orman Ürünleri İşletmelerinin İş Sağlığı ve Güvenliğinin Risk Değerlendirilmesi, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, cilt: 22, sayı: 2, 278–291.
- Karadeniz, O., (2011). Occupational Diseases in Turkey, Conference on Occupational Health and Safety Economics. Building a Repository of Occupational Well-being Economics Research, 27-30 April, Sinaia, Romania
- SGK, (2018). İş kazası ve meslek hastalıkları istatistikleri (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yilliklari) 10.04.2022
- SGK, (2019). Yılı iş kazası ve meslek hastalıkları istatistikleri (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yilliklari) 12.04.2022
- TMMOB, (2020). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Makina Mühendisleri Odası Raporu, Ankara.
- TUİK, (2019). Türkiye İstatistik Kurumu Nüfus İstatistikleri Veri Tabanı, (<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari>)
- Yılmaz, F., (2009). Küreselleşme sürecinde gelişmekte olan ülkelerde ve Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 6:1, 45-72.
- URL-1, (2022). http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/is_kazasi_ve_meslek_hastaligi/is_kazasi. 12.04.2022.
- URL-2, (2022). http://www.isigmeclisi.org/site_icerik/2020/10ekim/bedri_tekin.pdf. 11.12.2021.